

**Postanowienie
Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie
z dnia 25 września 2014 r.
II AKzw 497/14
UZASADNIENIE**

Skład orzekający

Przewodniczący: Sędzia SA Zbigniew Różański.

Przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Rzeszowie Mariusza Chudzika.

Sentencja

Sąd Apelacyjny II Wydział Karny w Rzeszowie po rozpoznaniu sprawy D. S. z powodu zażalenia skazanego na postanowienie Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 14 sierpnia 2014 r. sygn. akt III Kow 1048/14/wz o umorzeniu postępowania w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. i art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w. postanawia:

- I.** utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie,
- II.** zwolnić skazanego od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, wydatkami obciążając Skarb Państwa.

Uzasadnienie faktyczne

Postanowieniem z dnia 14 sierpnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Rzeszowie, na podstawie art. 15 § 1 k.k.w., umorzył postępowanie w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia skazanego D. S. wskazując, że instytucja ta nie dotyczy zastępczych kar pozbawienia wolności, a tylko takie kary pozostały do odbycia skazanemu.

Na to postanowienie zażalenie złożył skazany wywodząc, że aktualnie odbywa karę aresztu, z której może uzyskać warunkowe przedterminowe zwolnienia, a zastępcze kary zacznie odbywać dopiero po 23 września 2014 r.

W związku z tym skarżący wniósł o pozytywne rozpatrzenie jego zażalenia.

Uzasadnienie prawne

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie skazanego nie jest zasadne.

Wyjaśnienie tego stanowiska wymaga poczynienia kilku uwag natury ogólnej dotyczących przesłanek formalnych ubiegania się o warunkowe przedterminowe zwolnienie.

W pierwszej kolejności przypomnieć należy, że **jedną z przesłanek formalnych warunkowego przedterminowego zwolnienia jest konieczność odbycia wymaganej przez ustawę części kary pozbawienia wolności.**

Nie nastęrcza poważniejszych problemów sytuacja, gdy skazany ma do odbycia jedynie zasadnicze kary pobawienia wolności, niezależnie od tego, czy zapadły one na mocy orzeczenia sądu powszechnego czy sądu szczególnego (wojskowego). Inaczej natomiast przedstawia się ta kwestia, gdy skazany ma do odbycia, poza karą (karami) zasadniczymi pobawienia wolności, także zastępczą karę pobawienia wolności orzeczoną za grzywnę lub karę ograniczenia wolności, oraz karę aresztu za wykroczenie. Z taką właśnie sytuacją mamy do czynienia w realiach niniejszej sprawy. Zażalenie skazanego trafnie wskazuje, że oprócz zastępczej kary pobawienia wolności ma on do odbycia również kary aresztu wymierzone za wykroczenia (w tym jedną zastępczą karę aresztu). Tej ostatniej kwestii Sąd Okręgowy nie poświęcił żadnej uwagi. Podkreślić przy tym trzeba, że do chwili obecnej skazany odbył w całości zasadniczą karę pobawienia wolności i teraz odbywa karę aresztu.

W odniesieniu do kary zastępczej pobawienia wolności zauważyć należy, że przepisy kodeksu karnego nie przewidują wprost takiej możliwości. W obecnym Kodeksie karnym brak jest odpowiednika art. 90 § 2 k.k. z 1969 r., który stanowił, że warunkowe zwolnienie może dotyczyć zastępczej kary pobawienia wolności, jeżeli przemawiają za tym szczególne okoliczności.

W sposób jednoznaczny nie regulują tej kwestii również przepisy Kodeksu karnego wykonawczego, w tym w szczególności art. 52 k.k.w. Zgodnie z jego brzmieniem tego przepisu, udzielając skazanemu warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary pobawienia wolności, sąd penitencjarny może, jeżeli istnieją podstawy do przyjęcia, że skazany uiszczy grzywnę dobrowolnie, wstrzymać uprzednio zarządzone wykonanie zastępczej kary pobawienia wolności, stosując jednocześnie art. 49.

Dokonując interpretacji tego przepisu, stanowiącego odpowiednik art. 157 k.k.w. z 1969 r., należy mieć na uwadze, że kodeks karny nie przewiduje możliwości warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia zastępczej kary pobawienia wolności (tak S. Lelental, Kodeks karny wykonawczy. Komentarz, 2014, teza 1). Dlatego też ustawodawca wprowadził możliwość wstrzymania wykonania uprzednio zarządzonego wykonania zastępczej kary pobawienia wolności. Mając powyższe na uwadze należy uznać za trafne stanowisko Sądu Okręgowego, wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, że w obowiązującym stanie prawnym nie jest możliwe udzielenie warunkowego przedterminowego zwolnienia z zastępczej kary pobawienia wolności. Tym samym nie jest możliwe warunkowe przedterminowe zwolnienie z sumy kar zasadniczych i zastępczych pobawienia wolności.

Teza taka wynika z literalnej wykładni przepisu art. 77 § 1 k.k., który mówi, o skazaniu na karę pobawienia wolności, a nie o jej odbywaniu. (tak również S. Lelental, Warunkowe przedterminowe zwolnienie w projekcie kodyfikacji karnej, (w:) Problemy nauk penalnych, Prace poświęcone profesor Oktawii Górniok, Katowice 1996, s. 117; oraz A. Marek, Kodeks karny, Komentarz, Warszawa 2007, s. 198).

W doktrynie, zarówno A. Zoll (w: A. Zoll red.: Kodeks karny, Część ogólna. Komentarz 2012, Tom I s. 1002-1003), jak i S. Lelental (zob. S. Lelental,

Kodeks karny wykonawczy, Komentarz s. 419-420) wskazują, że zastępcza kara pozbawienia wolności nie podlega zsumowaniu. Odmienne stanowisko w tym zakresie prezentuje J. Lachowski ((w:) Królikowski, Zabłocki, Kodeks karny, Komentarz 2011, t. I, teza 131).

Uwzględniając naprowadzone wyżej argumenty Sąd Apelacyjny podziela stanowisko prezentowane przez tę część doktryny, która uważa że **zastępcza kara pozbawienia wolności, ze względu na swój "wtórny" charakter, nie wchodzi w skład sumy kar, o której mowa w art. 79 § 1 k.k.**

Przystępując do omawiania możliwości rozszerzenia zakresu stosowania § 1 art. 79 k.k. na karę pozbawienia wolności i karę aresztu za wykroczenie stwierdzić należy, iż kwestia ta również nie jest jednolicie ujmowana w doktrynie. Odnależć tu można różne stanowiska w tym zakresie. Część autorów, jak chociażby A. Zoll (A. Zoll red.: Kodeks karny, Część ogólna. Komentarz 2012, Tom I s. 1003), G. Łaguda i E. Bieńkowska, powołując się na stanowisko Sądu Najwyższego, wyrażone na kanwie uprzednio obowiązującego kodeksu karnego w uchwale z dnia 29 czerwca 1982 r. (VI KZP 14/82, OSNKW 1982, nr 10-11, poz. 70), dopuszcza możliwość, aby skazany na karę aresztu oraz karę pozbawienia wolności mógł skorzystać z warunkowego przedterminowego zwolnienia. Zdaniem tych autorów argumentacja przedstawiona w uzasadnieniu Sądu Najwyższego, a oparta za możliwość zastosowania wykładni rozszerzającej, pozostaje aktualna również na kanwie obowiązujących przepisów prawnych. Wskazują oni ponadto, że obie kary posiadają identyczny charakter, czego nie zmienia ich różne nazewnictwo.

Stanowiska tego nie podziela natomiast J. Lachowski (w:) Królikowski, Zabłocki, Kodeks karny, Komentarz 2011, t. I, teza 130 oraz S. Lelental (Kodeks karny wykonawczy, Komentarz s. 420-421) uznając, że kara aresztu za wykroczenie nie jest karą pozbawienia wolności mimo tego, że wykonuje się go w zakładzie karnym według reżimu obowiązującego dla kary pozbawienia wolności.

W odniesieniu do tej części rozważań zauważyć należy, że **kara aresztu została uregulowana w kodeksie wykroczeń, a zawarty w nim przepis art. 10 § 3 przewiduje, że karę aresztu orzeczoną za wykroczenie uważa się za karę tego samego rodzaju co kara pozbawienia wolności orzeczoną za przestępstwo. Ponadto stosownie do art. 1 § 1 k.k.w. wykonywanie tej kary odbywa się według przepisów kodeksu karnego wykonawczego.**

Powyższe unormowania, zdaniem Sądu Apelacyjnego, nie mogą przesądzać jednak o możliwości uznania tej kary za składnik sumy kar z art. 79 § 1 k.k. Jak już wyżej wskazano zasady orzekania kary aresztu i ewentualne możliwości jej modyfikacji (np. warunkowe zawieszenie tej kary, zarządzenie jej wykonania), zostały uregulowane w Kodeksie wykroczeń. Przepisy tego kodeksu nie przewidują zaś instytucji warunkowego przedterminowego zwolnienia z kary aresztu. Nie zawierają też odesłania do odpowiedniego stosowania w tym zakresie przepisów Kodeksu karnego. Takiego uregulowania nie można traktować jako luki prawnej, ale należy przyjąć, że jest to celowa decyzja ustawodawcy, który w odniesieniu do kary aresztu wojskowego (art. 322 § 1 zd. 2 k.k.), nakazał stosować odpowiednio przepisy o karze pozbawienia wolności. W

związku z tym, do kary aresztu wojskowego, zastosowanie będą mieć między innymi przepisy art. 69 k.k. i n. (warunkowe zawieszenie wykonania kary), art. 77 k.k. i n. (warunkowe przedterminowe zwolnienie), art. 85 k.k. i n. (kara łączna) (tak Mozgawa, Marek (red.), Kodeks karny. Komentarz. LEX, 2013, art. 322 teza 2).

Kierując się zasadą racjonalności ustawodawcy uznać należy, że jeżeli jego wolą byłoby stosowanie warunkowego przedterminowego zwolnienia także do kary aresztu orzeczonej za wykroczenie, wskazałby wprost na taką możliwość.

Podsumowując te rozważania, Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, iż **aktualne przepisy prawa nie dają podstaw do wliczenia w skład sumy kar pozbawienia wolności, o jakiej mowa w art. 79 § 1 k.k., zarówno zastępczej kary pozbawienia wolności orzeczonej za grzywnę lub karę ograniczenia wolności, jak i kary aresztu orzeczonej za wykroczenie. Tym bardziej nie dają podstaw do uwzględnienia w sumie kar zastępczej kary aresztu.**

Powyższe stanowisko, w realiach niniejszej sprawy, prowadzić musi do utrzymania w mocy zaskarżonego postanowienia, gdyż obecnie skazany ma odbycia jedynie wskazane wyżej kary. Tym samym więc postępowanie wykonawcze w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia skazanego należało umorzyć, co też prawidłowo uczynił Sąd I instancji.

Stosownie bowiem do art. 15 § 1 k.k.w. sąd umarza postępowanie wykonawcze w przypadku zaistnienia okoliczności wyłączającej to postępowanie, przy czym przyjmuje się, iż sąd penitencjarny, na podstawie tego przepisu, uprawniony jest do umorzenia prowadzonego postępowania incydentalnego.

Z tych też względów należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono z uwzględnieniem aktualnej sytuacji majątkowej skazanego.

Pouczenie:

Postanowienie jest prawomocne i nie podlega zaskarżeniu.